

ГУМУСОВИЙ СТАН ЧОРНОЗЕМУ ОПІДЗОЛЕНОГО РЕГРАДОВАНОГО ЗА РІЗНИХ СИСТЕМ УДОБРЕННЯ

Макаренко І.В., магістр спеціальності 201 Агрономія, освітня програма «Агрохімія та ґрунтознавство»

Науковий керівник, доцент, к.с.-г.н. **Піковська О.В.**

Одним із найактуальніших питань сучасного ґрунтознавства є створення умов для збереження та утворення запасів гумусу в ґрунтах. На основі аналізу сучасних джерел встановлено актуальність питання «здоров'я ґрунтів», яке передбачає збереження та відновлення органічної речовини ґрунтів. Вчені звертають увагу на карбонове землеробство та органічні системи удобрення культур. Відтворення гумусу є актуальним питанням сьогодення, яке залежить кількості рослинних решток, що надходять у ґрунт і регулюється системами удобрення культур, серед яких важливе місце займають органічні системи. Оскільки за цієї системи заборонено використання штучних мінеральних добрив, то потрібно залучати всі можливі резерви залучення органічних добрив та біопрепаратів.

Дослідження проводили у стаціонарному досліді Черкаської дослідної станції ННЦ «Інститут землеробства НААН». Ґрунт дослідної ділянки – чорнозем опідзолений сильнореградований малогумусний середньосуглинковий на лесі. Найвищий вміст гумусу у 0-40 см шарі чорнозему опідзоленого реградованого відмічено за органічної системи удобрення – 2,64%, за інтенсивної він складав у середньому 2,62 %, тоді як маловитратна система зумовила зниження даного показника до 2,48 %. Застосування органічної та інтенсивної систем удобрення із використанням побічної продукції рослинництва зумовили збільшення сезонної амплітуди коливань вмісту гумусу чорнозему опідзоленого реградованого. Коливання вмісту гумусу протягом вегетаційного періоду складали 0,04-0,12 % за органічної системи, 0,03-0,09 % – за інтенсивної і 0,02-0,05 % – за маловитратної системи. Отже, маловитратна система удобрення відзначалась найменшою сезонною амплітудою вмісту гумусу.

У 0-20 см шарі чорнозему реградованого за всіх систем удобрення запаси гумусу оцінені за шкалою Гришиної-Орлова як низькі, тому що вони знаходились на рівні 50-100 т/га. За інтенсивної та органічної систем удобрення запаси гумусу складали 66 т/га і були практично однаковими, проте за маловитратної системи вони були на 8,7 т/га нижчими.

Запаси гумусу у шарі ґрунту 0-100 см на всіх варіантах удобрення чорнозему опідзоленого реградованого оцінені за Гришиною-Орлова як середні, а розрахунок балів бонітету за методикою професора А.І. Сірого за інтенсивної системи оцінені в 66,5 балів, за органічної – в 68,9 балів, а за маловитратної – 65,7 балів.

Таким чином, органічна та інтенсивна системи удобрення формували сприятливі умови для гуміфікації позаяк маловитратна система удобрення культур зумовлювала погіршення показників гумусового стану чорнозему опідзоленого реградованого.